

Riktlinjer för slam- och oljeavskiljare anslutna till spillvattennätet

Många olika typer av miljöfarliga verksamheter släpper sitt avloppsvatten till det kommunala spillvattennätet. I vissa fall krävs en slam- och oljeavskiljare som syftar till att bland annat reducera mängden olja och tungmetaller i avloppsvattnet.

Slam- och oljeavskiljarna kan fungera bristfälligt p.g.a. felaktig utformning, underdimensionering och/eller dålig skötsel. Dessa riktlinjer har därför tagits fram för att klargöra vad som generellt krävs av de verksamheter som ska rena sitt avloppsvatten med slam- och oljeavskiljare innan vidare utsläpp till det kommunala spillvattennätet. Riktlinjerna utgör en del i den individuella prövning som görs för varje enskild verksamhet i enlighet med Allmänna bestämmelser för brukande av den allmänna vatten- och avloppsanläggningen i Stockholm och Huddinge.

Utrymmen som inte nödvändigtvis behöver vara anslutna till spillvattennätet ska vara avloppslösa. Då finns heller inget behov av att installera en oljeavskiljare.

Dessa riktlinjer omfattar samtliga slam- och oljeavskiljarsystem i Stockholm Vatten och Avfalls upptagningsområde. Äldre oljeavskiljarsystem som inte uppfyller standarden SS-EN 858 ska underhållas och kontrolleras i tillämpliga delar¹.

För verksamheter kopplade till fordonsunderhåll och garage ska även *Riktlinjer för fordonsrelaterade verksamheter anslutna till spillvattennätet* följas.

Krav på slam- och oljeavskiljarens utformning

Nyinstallerade slam- och oljeavskiljarsystem ska utformas i enlighet med SS-EN 858. Utformning, dimensionering och installation av slam- och oljeavskiljarsystem ska utföras av fackkunnig person. För att oljeavskiljaren ska bli rätt dimensionerad måste samtliga inkommande delflöden beaktas.

Avskiljarsystemens lock ska märkas med "Avskiljare" eller "Separator". Dessutom ska namnskyltar i ett hållbart material, fästas på avskiljarhalsen i ett väl synligt läge. Namnskylten ska innehålla rätt information om oljeavskiljaren i enlighet med EN 858-1 punkt 6.6.1.

Avskiljarsystem ska vara försett med avluftningsledning.

En installationskontroll² av oljeavskiljaranläggningen (inklusive tillhörande anslutningsledningar) ska utföras innan anläggningen får tas i bruk. Viktigt att notera är att installationen kan vara anmälningspliktig. Informera därför kommunen inför installation.

¹ En äldre oljeavskiljare är inte utrustad på samma sätt som en modern oljeavskiljare. Därför går det inte att följa standarden på samtliga punkter.

² Installationskontroll ska utföras av personal med nödvändiga kunskaper för uppdraget. Minimikravet är att personen genomgått Sveriges Tankrengörings- och Saneringsföretags Riksförenings (STOR) utbildning för 5-års kontroll av oljeavskiljarsystem. Även utbildning med motsvarande innehåll accepteras.

Utgående vatten från slam- och oljeavskiljarsystemet till spillvattennätet får maximalt innehålla 50 mg olja per liter mätt som oljeindex.

Larmanordningar

För att säkerställa att olja inte kan läcka ut från avskiljaren eller avskiljarhals vid hög vätskenivå ska ett larm installeras. Larm ska signalera optiskt och akustiskt. Larmsensorer ska monteras i enlighet med instruktion. Utlösta larm ska åtgärdas snarast.

Skötsel av slam- och oljeavskiljaren

Slam- och oljeavskiljaren ska skötas och underhållas på ett sådant sätt att funktionen inte äventyras.

Slam- och oljeavskiljaren ska genomgå 6-månaderskontrollen enligt SS-EN 858. Följande ska ingå i kontrollen:

- Slamlagrets och oljeskiktets tjocklek.
- Funktionstestning av larm (både sensorn i oljeavskiljaren samt larmenheten).
- Rengöring/byte av koalescensfilter (rengöring av filter kan behöva ske oftare)
- Att vattennivåerna framför och bakom filterenheten är i samma nivå.
- Funktionen för den automatiska avstängningsenheten (där sådan finns).

Kontrollerna ska dokumenteras skriftligt i ett underhållsprotokoll³. Eventuella avvikelser samt nödvändiga åtgärder ska framgå av protokollet. Dokumentation ska kunna uppvisas på begäran.

Avsteg från kravet på 6-månaderskontroll, exempelvis vid låg belastning, kan ske i det enskilda fallet. Avsteg kan även medges om slam- och oljeavskiljaren är utrustad med tekniska system som övervakar slamvolym, oljeskiktetsnivå samt vätskenivå⁴.

Tömning

Tömning av hela slam- och oljeavskiljaren, d.v.s. olja, slam och vatten, ska ske minst 1 gång varje år alternativt när 50 % av slamvolymen eller 80 % av lagringskapaciteten för olja är uppnådd. Efter tömning ska avskiljaren återfyllas med vatten för att denna ska fungera som det är tänkt. Bedömning om förändrad tömningsfrekvens kan ske i det enskilda fallet. Tömningskontrakt ska tecknas med godkänd entreprenör.⁵

Tvättrännor och golvbrunnar med slamfång ska tömmas vid behov för att minska belastningen på slam- och oljeavskiljaren.

³ Exempel på mall till underhållsprotokoll för 6-månaderskontroll går att finna på www.stor.org

⁴ Det finns online-mätgivare som går att anslutna till ett IT-system där slam- och oljeavskiljarens status fortlöpande uppdateras.

⁵ Tömningskontrakt innebär att man skriftligen gör ett avtal om tömning av slam- och oljeavskiljaren med en tömningsentreprenör som är godkänd av länsstyrelsen att transportera farligt avfall.

Besiktning

Vart femte år ska oljeavskiljarsystemet besiktigas av oberoende fackkunnig person⁶.

Om slam- och oljeavskiljarsystemet underkänns vid besiktning ska nödvändiga åtgärder snarast vidtas så att systemet kan godkännas vid ombesiktning. Besiktningsprotokollet ska på begäran kunna redovisas för tillsynsmyndigheten och VA-huvudmannen.

Kemiska produkter och avfall

Kemiska produkter som innehåller ämnen som kan påverka slam- och oljeavskiljarens funktion negativt får inte användas. Exempel på detta är sådana ämnen som inte är självspaltande⁷ och därmed skapar stabila emulsioner.

Produkter som används vid fordonstvätt ska antingen uppfylla kraven för miljömärkning med Svanen, Bra Miljöval eller EU-blomman alternativt ingå i Kemikaliesvepets listor över godkända fordonstvättmedel och avfettningsmedel⁸.

Kemiska produkter och avfall får inte lagras eller hanteras på sådant sätt att oavsiktliga utsläpp kan ske till spill- eller dagvattennätet.

Ansvar för oljeavskiljaren

Tillsynsmyndigheten har möjlighet att ställa direkta krav mot brukaren av slam- och oljeavskiljaren. För Stockholm Vatten och Avfall är det avtalstecknaren som bär det formella ansvaret för VA-anslutningen. I ansvaret ingår även att tillse att rätt typ av reningsutrustning installeras så att Stockholm Vatten och Avfalls riktlinjer uppfylls. Reningsutrustningen ska även underhållas på ett tillfredsställande sätt.

Ansvaret mot VA-huvudmannen kan inte avtalas bort till en hyresgäst, exempelvis en inhyrd bilverkstad, utan ligger alltid på den som tecknat avtalet med Stockholm Vatten och Avfall. Det är viktigt för avtalstecknaren att säkerhetsställa att slam- och oljeavskiljaren sköts korrekt även i de fall någon annan ansvarar för underhållet. Avtalstecknaren bör därför alltid begära in besiktning- och tömningsprotokoll samt annan nödvändig dokumentation från den som innehar underhållsansvaret. Protokoll ska på begäran kunna uppvisas för VA-huvudmannen.

Avtalstecknaren ska vid förfrågan kunna lämna ut en förteckning över vilka verksamheter som är anslutna till respektive oljeavskiljare.

När ett oljeavskiljarsystem tas ur bruk ska åtgärder vidtas så att eventuell kvarlämnad utrustning inte kan förorena omgivningen eller spillvattennätet.

⁶ 5-årsbesiktning ska utföras av personal med nödvändiga kunskaper för uppdraget. Minimikravet är att personen genomgått Sveriges Tankrengörings- och Saneringsföretags Riksförenings (STOR) utbildning för 5-års kontroll av oljeavskiljarsystem. Även utbildning med motsvarande innehåll accepteras.

⁷ Med självspaltande medel menas att rengöringsmedlet inte bildar stabila emulsioner med lätta vätskor (dvs. olja/bensin). Dessutom ska medlet vara nedbrytbart och det ska heller inte påverka sedimenteringen av smuts och andra fasta partiklar. Tillverkaren av rengöringsmedlet ska försäkra att det inte innehåller halogenerade substanser eller BTX-aromater. Det ska även medfölja en bruksanvisning med en beskrivning av vilka effekterna blir om man blandar medlet med andra rengöringsmedel (speciellt avseende separeringsprocessen). Se normen SS-EN 858-2 för mer information.

⁸ www.naturskyddsforeningen.se/kemikaliesvepet

Kontaktuppgifter

Dessa riktlinjer har utformats för de oljeavskiljare som är anslutna till spillvattennätet inom kommunerna Stockholm och Huddinge. Kontaktuppgifter till respektive miljökontor är följande:

Miljöförvaltningen	Miljötillsynsavdelningen
Stockholms stad	Huddinge kommun
miljoforvaltningen@stockholm.se	miljotillsyn@huddinge.se

Dessutom är ytterligare ett antal kommuner helt eller delvis anslutna till Stockholm Vatten och Avfalls spillvattennät. Dessa innefattar Järfälla, Sundbyberg, Nacka, Haninge, Tyresö och Ekerö. Kontakt kring tillämpligheten av dessa riktlinjer tas då med respektive kommun.

För ytterligare information och frågor kring dessa riktlinjer kontakta industri@svoa.se